

मन्त्रेण यदा मैत्रावरुणं प्रेष्यति । तदानीमयं मैत्रावरुणो-
 होता यच्चदित्यादिभिरनुवाकोक्तैर्मन्त्रैर्होतारं प्रेष्यति । तत्र
 प्रथमं मन्त्रमाह । “होता यच्चदग्निं५ समिधा सुषमिधा
 समिद्धं नाभा पृथिव्याः सङ्गथे वामस्य । वर्ष्मन्दिव इडस्यदे
 वेत्वाज्यस्य होतर्यज” [१] इति । योऽयं दैव्यः ‘होता’, सोऽयं
 ‘समिधा’ समिधाख्यया प्रथमप्रयाजदेवतया, सहितम् ‘अग्निं’,
 ‘यच्चत्’ यजतु, पूजयतु । कीदृशमग्निं, ‘पृथिव्याः’ वेदिरूपा-
 याः, सम्बन्धिन्यां ‘नाभौ’ उत्तरवेदिमध्यगतायामुत्तरनाभौ,
 ‘सुषमिधा’ शोभनसमिन्धनेन, ‘समिद्धं’ सम्यक् दीपितं ।
 कीदृशे नाभिस्थाने, ‘वामस्य’ वननीयस्य धनस्य, ‘सङ्गथे’ सम्यक्
 प्राप्तिनिमित्ते, ‘देवोवर्ष्मन्’ द्युलोकवासिनामुच्छ्रयकारिणे,
 ‘इडस्यदे’ अन्नस्य प्रापके, ‘आज्यस्य वेतु’ समिदेवतायुक्तोऽग्नि-
 रिदमाज्यं पिवतु, तदर्थं हे मानुष ‘होतः’, ‘यज’ याज्यां पठ ॥

अथ द्वितीयं मन्त्रमाह । “होता यच्चत् तनूनपातमदिते-
 र्गर्भं भुवनस्य गोपां । मध्वाद्य देवो देवेभ्यो देवयानान् पथो
 अनक्तु वेत्वाज्यस्य होतर्यज” [२] इति । ‘तनूनपातं’ तनूनपा-
 न्नामकं द्वितीयप्रयाजदेवं, दैव्यः ‘होता’, पूजयतु । कीदृशं,
 ‘अदितेर्गर्भं’ भूमेः पुत्रं, ‘भुवनस्य गोपां’ भूतजातस्य पा-
 लकं, सः ‘देवः’ तनूनपान्नामकोऽग्निविशेषः, ‘अद्य’ अस्मिन्
 कर्मणि, ‘देवयानान् पथः’, देवानामागमनमार्गान्, ‘देवेभ्यः’
 देवार्थं, ‘मध्वा’ मधुरेणाज्येन, ‘अक्तु’ अक्तान् करोतु, वेत्वा-
 ज्यस्येत्यादि पूर्ववत् ॥